

Briselē, 18.12.2017.
COM(2017) 765 final

2017/0345 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

**par kontroles pasākumu piemērošanu jaunajai psihoaktīvajai vielai metil-1-(2-feniletil)-
4-[fenil(propanoil)amino]piperidīn-4-karboksilātam (karfentanilam)**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Padomes Lēmums 2005/387/TI par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām¹ paredz triju posmu procedūru, pēc kuras jaunai psihoaktīvai vielai Savienībā var noteikt kontroles pasākumus.

2017. gada 27. jūlijā tika izdots Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) un Eiropola kopīgais ziņojums, kas sagatavots saskaņā ar Padomes Lēmuma 2005/387/TI 5. pantu. Pēc Komisijas un 13 dalībvalstu iesniegtā pieprasījuma Padome, ievērojot iepriekšminētā Padomes lēmuma 6. panta 1. punktu, 2017. gada 15. septembrī prasīja novērtēt riskus, ko rada jaunās psihoaktīvās vielas metil-1-(2-feniletil)-4-[fenil(propanoil)amino]piperidīn-4-karboksilāta (karfentanila) lietošana, ražošana un nelikumīga tirdzniecība, organizētās noziedzības iesaistīšanās, un attiecībā uz šo vielu ieviestu kontroles pasākumu iespējamās sekas.

EMCDDA zinātniskā komiteja, rīkojoties saskaņā ar Padomes lēmuma 6. panta 2., 3. un 4. punkta noteikumiem, novērtēja ar karfentanilu saistītos riskus. Riska novērtējuma ziņojums 2017. gada 14. novembrī tika iesniegts Komisijai un Padomei. Riska novērtējuma galvenie rezultāti ir šādi.

- Karfentanils ir sintētisks opioīds un cieši radniecisks fentanilam, starptautiski kontrolētai vielai. Karfentanils ir viens no spēcīgākajiem narkotiskajiem opioīdiem analgētiķiem.
- Par karfentanilu EMCDDA tika oficiāli informēta 2013. gada februārī. Septiņas dalībvalstis ir ziņojušas par 60 nāves gadījumiem, kad apstiprināta karfentanila iedarbība. Vismaz sešos gadījumos karfentanils bija nāves cēlonis vai varētu būt veicinājis nāves iestāšanos.

Ievērojot Padomes Lēmuma 2005/387/TI 8. panta 1. punktu, Komisija sešu nedēļu laikā no riska novērtējuma ziņojuma saņemšanas dienas iesniedz Padomei iniciatīvu par kontroles pasākumu piemērošanu jaunām psihoaktīvām vielām visā Savienībā vai ziņojumu, kurā izskaidrots Komisijas viedoklis, kāpēc šāda iniciatīva nav nepieciešama. Saskaņā ar Tiesas 2015. gada 16. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13, pirms tiek pieņemts akts, kura pamatā ir Padomes Lēmuma 2005/387/TI 8. panta 1. punkts, ir jākonsultējas ar Eiropas Parlamentu.

Balstoties uz riska novērtējuma ziņojumā konstatēto, Komisija uzskata, ka ir pamatoti minētajai vielai visā Savienībā piemērot kontroles pasākumus. Spriežot pēc riska novērtējuma ziņojuma, karfentanila akūtais toksiskums var radīt smagu kaitējumu cilvēka veselībai.

2. PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Šā Padomes īstenošanas lēmuma priekšlikuma mērķis ir aicināt dalībvalstis piemērot karfentanilam kontroles pasākumus un kriminālsodus, kas paredzēti to tiesību aktos atbilstoši dalībvalstu saistībām, kuras izriet no Apvienoto Nāciju Organizācijas 1961. gada Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām, kas grozīta ar 1972. gada protokolu.

¹ OV L 127, 20.5.2005., 32. lpp.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS

par kontroles pasākumu piemērošanu jaunajai psihoaktīvajai vielai metil-1-(2-feniletil)-4-[fenil(propanoil)amino]piperidīn-4-karboksilātam (karfentanilam)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 2005. gada 10. maija Lēmumu 2005/387/TI par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām² un jo īpaši tā 8. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu³,

tā kā:

- (1) Riska novērtējuma ziņojumu par jauno psihoaktīvo vielu metil-1-(2-feniletil)-4-[fenil(propanoil)amino]piperidīn-4-karboksilātu (karfentanilu) saskaņā ar uz Lēmuma 2005/387/TI 6. pantu sagatavoja Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) paplašinātās Zinātniskās komitejas īpašā sanāksmē un pēc tam 2014. gada 14. novembrī iesniedza Komisijai un Padomei.
- (2) Karfentanils ir sintētisks opioīds, un pēc struktūras tas ir cieši radniecisks fentanilam — vielai, kam piemēro kontroles pasākumus un ko plaši izmanto medicīnā par palīglīdzekli vispārējai anestēzijai ķirurģiskās operācijās vai atsāpināšanai. Karfentanils ir viens no spēcīgākajiem narkotiskajiem opioīdiem analgētiķiem.
- (3) Par karfentanilu EMCDDA tika oficiāli informēta 2013. gada februārī pēc tam, kad tas pirmoreiz tika atklāts 2012. gada decembrī. Pēdējo divu gadu laikā tas kļuvis pieejamāks, un tiesībsardzības iestādes to biežāk konfiscē. Neatklāto gadījumu skaits parasti ir lielāks, jo viela netiek regulāri kontrolēta. Septiņas dalībvalstis ziņoja par vairāk nekā 800 konfiscēšanas gadījumiem, un vairāk nekā ceturtdaļa konfiskāciju veiktas 2017. gada pirmajā pusē. Karfentanils parasti konfiscēts pulvera veidā. Atsevišķos gadījumos tas konfiscēts arī šķidrā veidā. Atklātie daudzumi ir samērā mazi. Tomēr jāņem vērā konteksts, ka fentaniliem ir raksturīga ļoti spēcīga iedarbība.
- (4) Laikā no 2016. gada novembra līdz 2017. gada jūnijam septiņas dalībvalstis ir ziņojušas par 60 nāves gadījumiem, kad apstiprināta karfentanila iedarbība. Daudzos gadījumos bojā gājušie ir augsta riska narkotiku lietotāji, tostarp tie, kas heroīnu lieto intravenozi. Daudzos gadījumos atklātas citas narkotikas, to skaitā morfijs un citi fentanili. Vismaz sešos gadījumos karfentanils bija nāves cēlonis vai varētu būt veicinājis nāves iestāšanos; pārējos gadījumos nāves cēlonis vēl tiek izmeklēts. Turklāt divas dalībvalstis ziņoja par trim neletāliem akūtas intoksikācijas gadījumiem,

² OV L 127, 20.5.2005., 32. lpp.

³ OV C , , . lpp.

kas saistīti ar karfentanilu. Varētu būt, ka saindēšanās gadījumā, kuru izraisījis karfentanils, pretlīdzekļa iedarbība ir naloksonam. Gan neletālo intoksikācijas gadījumu, gan nāves gadījumu skaits varētu būt lielāks, jo netiek veiktas regulāras kontroles. Nejauša karfentanila iedarbība var radīt risku tiesībsardzības iestāžu un ātrās palīdzības dienestu darbiniekiem, medicīnisko un tiesu medicīnas laboratoriju darbiniekiem, kā arī ieslodzījuma vietu un pasta darbiniekiem.

- (5) Ir ierobežota informācija par to, ka karfentanila ražošanā, izplatīšanā (nelikumīgā tirdzniecībā) un piegādē Savienībā ir iesaistīta organizētā noziedzība vai noziedzīgi grupējumi. Šai sakarā viena dalībvalsts ziņoja, ka fentanilu, ieskaitot karfentanila, nelikumīgā tirdzniecība un izplatīšana ir gandrīz pilnībā saistīta ar organizēto noziedzību minētajā dalībvalstī. Pieejamie dati liecina, ka karfentanilu ražo ķīmijas rūpniecības uzņēmumi Ķīnā/Honkongā. Turklāt tie parāda, ka arī Savienībā varētu būt iespējams ražot fentanilus.
- (6) Karfentanilu pārdod tiešsaistē, kā publiskajā tīmeklī, tā tumšajā tīklā, mazos daudzumos un vairumā, kā atsevišķu narkotisko vielu, “ķīmisko vielu izpētei”, “zāļu starpproduktu” un/vai “legālu” aizstājēju nelegālajiem opioīdiem parasti pulvera veidā. Ziņojumos par konfiskācijām un nāves gadījumiem sniegtā informācija liecina, ka karfentanils tiek sajaukts kopā ar heroīnu, fentanilu un citiem fentaniliem, to pārdod nelegālajā opioīdu tirgū un to intravenozi lieto opioīdu lietotāji, ieskaitot heroīna intravenozos lietotājus. Lietotāji visticamāk nezina, ka viņi lieto karfentanilu.
- (7) Amerikas Savienotajās Valstīs karfentanilu ir atļauts izmantot veterinārijā lielu dzīvnieku imobilizēšanai. Iespējams, ka Savienībā šo vielu ierobežoti izmanto veterinārijā zālēs, kuras ektemporāli tiek izgatavotas saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Zinātniskajos pētījumos tiek plaši izmantots radioaktīvi iezīmēts karfentanils. Karfentanilu izmanto arī par analītisku references standartu un zinātniskos pētījumos.
- (8) Riska novērtējuma ziņojumā secināts, ka datu trūkuma dēļ saistībā ar karfentanilu rodas daudzi jautājumi par riskiem cilvēka veselībai, sabiedrības veselībai un sociālajiem riskiem un uz tiem varētu atbildēt turpmāki pētījumi. Tomēr pieejamie pierādījumi un informācija par vielas radītajiem riskiem veselībai un tās sociālajiem riskiem, kā arī vielas līdzība fentanilam, ir pietiekams pamats, lai visā Savienībā karfentanilam piemērotu kontroles pasākumus.
- (9) Karfentanils nav minēts ne Apvienoto Nāciju Organizācijas 1961. gada Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām, ne Apvienoto Nāciju Organizācijas 1971. gada Konvencijas par psihotropajām vielām kontrolējamo vielu sarakstā. Šī viela tika pārbaudīta Ženēvā 2017. gada 6.–10. novembrī notikušajā PVO ekspertu komitejas 39. sanāksmē (ECDD) un patlaban tiek vērtēta ANO sistēmā. Tas Savienībai neliedz pieņemt lēmumu par kontroles pasākumu piemērošanu vielai.
- (10) Divpadsmit dalībvalstis karfentanilam piemēro kontroles pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem narkotiku kontroles jomā, un četras dalībvalstis to kontrolē saskaņā ar citiem tiesību aktiem, tādējādi kontroles pasākumu piemērošana visā Savienībā ļautu izvairīties no šķēršļiem tiesībsardzības iestāžu un tiesu iestāžu pārrobežu sadarbībā un veicinātu aizsardzību pret riskiem, ko var radīt vielas pieejamība un lietošana.
- (11) Ar Lēmumu 2005/387/TI Padomei ir piešķirtas īstenošanas pilnvaras, lai tā Savienības līmenī ātri un pamatojoties uz speciālām zināšanām, reaģētu uz jaunu psihoaktīvu vielu parādīšanos, ko konstatējušas un par ko ziņojušas dalībvalstis, un lai visā Savienībā piemērotu šīm vielām kontroles pasākumus. Tā kā ir izpildīti šādu īstenošanas pilnvaru piemērošanai nepieciešamie nosacījumi un procedūra, būtu

jāpieņem īstenošanas lēmums, lai karfentanilam piemērotu kontroles pasākumus visā Savienībā.

- (12) Lēmums 2005/387/TI ir saistošs Dānijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.
- (13) Lēmums 2005/387/TI ir saistošs Īrijai, un tādēļ tā piedalās šā lēmuma pieņemšanā.
- (14) Lēmums 2005/387/TI nav saistošs Apvienotajai Karalistei, tādēļ tā nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā, un Apvienotajai Karalistei tas nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Jaunajai psihoaktīvajai vielai metil-1-(2-feniletil)-4-[fenil(propanoil)amino]piperidīn-4-karboksilātam (karfentanilam) visā Savienībā piemēro kontroles pasākumus.

2. pants

Dalībvalstis vēlākais [*vienu gadu pēc šā lēmuma publicēšanas dienas*] saskaņā ar valsts tiesību aktiem veic pasākumus, kas nepieciešami, lai 1. pantā minētajai jaunajai psihoaktīvajai vielai piemērotu kontroles pasākumus un kriminālsodus, kā paredzēts to tiesību aktos, kas atbilst to saistībām, kuras izriet no Apvienoto Nāciju Organizācijas 1961. gada Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām, kas grozīta ar 1972. gada protokolu.

3. pants

Šis Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo lēmumu piemēro saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*